T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/523
KARAR NO : 2019/592
KARAR TR: 30.09.2019

ÖZET : Davalı idare ile davacı arasında imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında davacının bayiliğinin iptali sonrası, iptal sebebiyle ilgili, yeni belge bilgi bulunduğundan bahisle "bayiliğin iptali işleminin kaldırılması" içinyapılan başvurunun zımmen reddedilmesi işleminin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk

KARAR

Davacı : E.Ö.
Vekili : Av. Ö.Y.
Davalı : Spor Toto Teşkilatı Başkanlığı
Vekili : Av. M.A.

O L A Y: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin davalı kuruma tabi olan "İddia" adlı oyunun lisanslı ve ruhsatlı müsteciri olduğunu, 18 yaşından küçük Mert Kaymak isimli kişiye oyun oynattığı gerekçesi ile sözleşmesinin ve bayiliğinin iptal edildiğini, düzenlenen tutanağın hatalı ve yanlış olduğunu, 18 yaşın altında olduğu iddia edilen ve resmi çekilen kişi ile tutanakta ismi geçen kişinin aynı kişiler olmadığının, hatalı tespit ve teşhise dayalı tutulan tutanaktan dolayı müvekkilinin bayiliğinin iptal edildiğini ileri sürerek, müvekkilinin iddia oyunu oynatabilmesi için davalı kurumun 5.3.2010 tarih ve 1466 sayılı iptal kararının durdurulması istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesi: 17.10.2011 gün ve E:2011/224, K:2011/403 sayı ile, davalı vekilinin her ne kadar cevabında yargı yolu bakımından görevsizliği ile mahkemelerinin yetkisiz olduğuna dair itirazı, derdestlik itirazını ileri sürmüş ise de, mahkemelerince özellikle iş bölümü üzerinde durularak açılan davanın, TTK nunı 4 ve 21. maddesine göre, açılan dava ticari dava mahiyetinde olmadığından Asliye Hukuk Mahkemesinin görevine girdiğinden iş bölümü itirazının yerinde olduğu anlaşıldığından itirazın kabulü ile mahkemelerinin görevsizliğine, görevsizlik sebebiyle dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

İZMİR 11. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 13.4.2012 gün ve E:2012/570, K:2012/117 sayı ile, 2577 Sayılı Yasanın 1 ve 2. maddeleri gereğince, davaya bakma görevi idari yargıya ait olup, mahkemelerinin görevsiz olduğunu; Uyuşmazlık Mahkemesi ile Yargıtay kararlarında da kabul edildiği üzere spor toto bayiliğinin iptaline ilişkin kurum kararının iptali ve yürürlüğünün durdurulmasına ilişkin davalar idari bir dava olup, İdare Mahkemelerinde görülüp karara bağlanması gerektiği gerekçesiyle, HMK'nun 114. maddesi gereğince görev ve yargı yolu dava şartı olup her aşamada resen nazara alınacağı; bu nedenle HMK'nun 115.maddesi gereğince davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 2. İDARE MAHKEMESİ: 16.2016 gün ve E:2016/2312, K:2016/1743 sayı ile, Bayiler ile davalı arasında imzalanan bayilik sözleşmesinin 8. maddesinin (e) bendinde, "İlgili hasılatın zamanında yatırılmaması halinde %5 gecikme zammı alınacağı ve ayrıca yasal faiz uygulanacağı ve sözleşme süresince hakkında 5 defa gecikme cezası uygulananların ya da hasılatın bir muhasebe dönemi içerisinde yatırmayanların bayilik ruhsatının iptal edileceği" hüküm altına alınmış olup, anılan sözleşmenin idarenin özel hukuk alanında gerçekleştirdiği bir hukuksal işlem olduğu ve bu ilişkiden doğan hakların kullanılmasına ve takibine ilişkin davaların da özel hukuk hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerekeceği dikkate alındığında, taraflar arasında imzalanan sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümü adli yargı yerinin görev alanında bulunduğu; dava konusu olayda ise; davacı tarafından sözleşmenin fesih işleminin kaldırılması istenilmekte olup nihayetinde davacının bu talebinin, idare ile olan özel hukuktan kaynaklı olan ve daha önce iptal edilen sözleşmenin iptal işleminin kaldırılarak yeniden kurulmasına yönelik bir talep olduğunun görüldüğü, bu durumda, özel hukuktan kaynaklı olup iptal edilen bayilik sözleşmesinin iptal işleminin kaldırılarak yeniden kurulmasına yönelik davacı talebinin reddine dair uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı adli ve idari yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONI Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan30.09.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli old yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜ DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı idare ile davacı arasında imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında davacının bayiliğinin iptali sonrası, iptal sebebiyle ilgili, yeni belge bilgi bulunduğundan bahisle "bayiliğin iptali işleminin kaldırılması" için 19.02.2016 tarihinde yapılan başvurunun zımmen reddedilmesi üzerineaçılmıştır.

Dava konusu işlemin tesis edildiği ve görev uyuşmazlığına ilişkin yargı süreçlerinin devam ettiği tarihte,konuya ilişkin mevzuat hükümleri

incelendiğinde;3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'nun 1. maddesine göre, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Başbakanlığa bağlı ve tüzelkişiliğe sahip bir kamu kurumu iken;aynı Kanunun 4. maddesine göre Genel Müdürlüğe bağlı bir birim olan Spor Toto Teşkilat Başkanlığının tüzelkişiliğinin bulunmadığı;Kanunun 2. maddesinin mülga (i) bendi uyarınca, Türkiye'de düzenlenecek futbol ve diğer spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahisler ile şans oyunlarının düzenlenmesi ve yürütülmesi yetki ve görevinin Genel Müdürlüğe ait olduğu; Genel Müdürlüğün bu yetkisini, 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2 maddesi uyarınca Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kanalı ile kullandığı;Başkanlığın ise kendisine ait olan bu faaliyetini, sözleşme imzaladığı ve bayilik ruhsatı verdiği bayileri aracılığı ile yürüttüğü görülmekte iken;

08.06.2011 tarih, 27958-Mük. Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 638 No.lu "Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile Gençlik ve Spor Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiş; Kararnamenin 31. maddesinin 1.fikrasında; 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda ve diğer mevzuatta gençlik hizmetleriyle ilgili olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Bakanlığa, spor hizmetleriyle ilgili olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış sayılacağı; 2.fikrasının c bendinde (3289 sayılı Kanunun) 2 nci maddesinin birinci fikrasının(i)bendinin yürürlükten kaldırıldığı; ç bendi ile; 4 üncü maddesinin ikinci fikrasının (e) bendinin "e) Uluslararası Organizasyonlar Dairesi Başkanlığı" şeklinde değiştirildiği ve aynı maddede yer alan "Bağlı Birimler: Spor Toto Teşkilat Başkanlığı" ibaresinin yürürlükten kaldırıldığı; Kararnamenin 31. maddesinin 6.fikrasının a bendinde; 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun;1 inci maddesinin birinci fikrasının birinci cümlesinin "Yurtiçinde ve yurtdışında spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarını oynatmak üzere, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kurulmuştur." şeklinde değiştirildiği; Kararnamenin "Düzenleyici İşlemler" başlıklı Geçici 1. maddesinde; bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin, bir yıl içinde yürürlüğe konulacağı,bu düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı; Geçici 9.maddesinde; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının iş ve işlemleri nedeniyle taraf olduğu her türlü davalar ve icra takipleri ile sair hukukî ihtilaflardaki aktif ve pasif husumet ehliyetinin, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğü tarihinde, başka herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Spor Toto Teşkilat Başkanlığına devredilmiş sayılacağı hükümlerine yer verilmiştir.

{3289 sayılı Kanunun Adı "Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" iken, 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 12 nci maddesiyle GENÇLİK VE SPOR HİZMETLERİ KANUNU şeklinde değiştirilmiş, 1 inci maddede yer alan "Bakanlığına bağlı, merke katma bütçeli ve" ibaresi "Bakanlığında" şeklinde değiştirilmiş, "Spor Genel Müdürlüğünün," ve "ise" ibareleri madde metninden çıkarılmış; Görev başlıklı 2.,Teşkilatbaşlıklı 3., Genel Müdürlük Merkez Teşkilatı Merkez Teşkilatı başlıklı 4. maddeleri 2/7/2018 tarih, 703 sayılı KHK'nın 12 maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

7258 sayılı Kanunun 1. Maddesi ile geçici 1.maddesi 2/7/2018 tarih ve 703 sayılıKHK'nın 90.maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

7258 sayılı Kanunun 2.maddesinde önemli değişiklikler olmuştur. Anılan Maddede; " (Değişik: 22/2/2007 – 5583/2 md.)

(Mülga birinci cümle: 3/6/2011-KHK-638/31 md.) Teşkilat Başkanlığı söz konusu yetkisini bizzat kullanabileceği gibi kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredebilir veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidebilir.

(Mülga ikinci fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Mülga üçüncü fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Mülga dördüncü fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Mülga beşinci fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/214 md.; Mülga altıncı fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Ek fikra: 3/6/2011-KHK-638/31 md.; Değişik fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.) Bayiliklerin nerede kurulacağını ve sayısını tespit etmek, bayi müracaatlarını değerlendirerek uygun görülen kişilerle sözleşme işlemlerini yapmak ve ruhsatlarını düzenlemek, bayi listelerini sürekli izleyerek bayi sayılarındaki değişiklikleri takip ve tespit etmek, bayilik teşkilatının mevzuata uygun ve düzenli şekilde işlemesi için gerekli olan ve yönetmelikte öngörülecek veya Teşkilat Başkanı tarafından istenecek denetim ve kontrolleri yapmak görev ve yetkileri, 21/2/2008 tarihli ve 5738 sayılı Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddes kapsamında Teşkilat Başkanlığınca kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredilebilir veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidilebilir.

(Ek fikra: 28/11/2017-7061/12 md.) Bu maddenin üçüncü fikrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendi ve (5) numaralı bendinin (a) alt bendi ile (12) numaralı bendinde belirtilen görev ve yetkiler, 21/2/2008 tarihli ve 5738 sayılı Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında Teşkilat Başkanlığınca kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredilebilir veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidilebilir." Hükmüne ver verilmiştir.}

Dava konusu işlemin tesis edildiği andaki mevzuat hükümlerikapsamında konu irdelendiğinde:

638 No.lu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişiklikler de dikkate alındığında;7258 sayılı "Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2.maddesinde; Teşkilat Başkanlığının yetkisini bizzat kullanabileceği gibi kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredebileceği veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidebileceği belirtilmiş;Yurt içinde ve yurt dışında yapılan her türlü spor müsabakası üzerine yurt içinde ve yurt dışında spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenlemek, denetim ve gözetimi altında düzenletmek, bunlara ilişkin her türlü izni vermek ve sözleşmeyi yapmak; spora dayalı bahis ve şans oyunlarına yönelik mevzuata aykırı iş ve eylemlerin önlenmesi için gerekli denetimleri yapmak, faaliyetlerde bulunmak ve tedbirleri almak; spora dayalı bahis ve şans oyunlarının kamu yararına ve sosyal amaçlara uygun olarak düzenlenmesi ve gelişmesini sağlayacak politikalar belirlemek ve uygulamak; izinsiz olarak spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenleyen, başbayilik veya bayilik faaliyetinde bulunan veya kurallara aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişilere uygulanacak yaptırımlara ilişkin esasları belirlemek ve bunlar hakkında gerekli yasal işlemleri yapmak; spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenleme faaliyetinin gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve bu konuda yapılması gerekli düzenlemeleri Gençlik ve Spor Bakanlığına önermek Teşkilat Başkanlığının görev ve yetkileri arasında sayılmış; aynı maddede, Teşkilat Başkanlığının spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesi ve düzenletilmesinde tek yetkili olduğu; Gençlik ve Spor Bakanlığının izin veya onayıyla spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesi, denetim ve gözetimi altında düzenletilmesi, oynatılması, gerekli altyapı ve organizasyonun sağlanması ve yürütülmesi için gerçek ve tüzel kişilerle sözleşme yapabileceği ifade edilmiş; spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesine ilişkin kararları almanın, bayiliklerin nerede kurulacağını ve sayısını tespit etmenin, bayilere verilecek komisyon ve teşvik primi oranlarını tespit etmenin Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri arasında olduğu hükümlerine yer verilmiştir.

3289 ve 7258 sayılı Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanan ve 28.02.2009 tarih ve 27155 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği"nin spor müsabakalarına dayalı olarak düzenlenecek sabit ihtimalli ve müşterek bahislerin oynatılmasını, oyun çeşitlerini, bu oyunlara ait kupon kabul ve değerlendirme işlemlerini, dağıtılacak ikramiye ile sabit, gezici ve sanal ortam bayilerine ilişkin esaslar ile uygulama şekil ve şartlarını kapsadığı belirtilmiş;

“Bayilik ruhsatı”başlıklı 14. maddesinde; “Sabit bayilik faaliyetinin yapılabilmesi için Teşkilattan ruhsat alınması zorunlu olup, bayilik faaliyetinde bulunması uygun görülenlere bayilik ruhsatı verilir. Ruhsat verildiği tarihten itibaren Teşkilatça iptal edildiği tarihe kadar başka bir işleme gerek olmaksızın geçerlidir. Ancak, Teşkilat tarafından gerekli görülen hallerde ruhsat yenilenebilir veya vize edilebilir.”;

“Sabit bayilik sözleşmesi” başlıklı 15. maddesinde; “(1) Sabit bayilik ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişiler ile Teşkilat arasında süresi 10 yılı geçmemek üzere süreli sabit bayilik sözleşmesi yapılır.

(2) Sabit bayilik sözleşmesi ruhsatın geçerli olduğu sürece yürürlükte kalır, ruhsatın iptali halinde başkaca bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden feshedilmiş sayılır.

(3) Teşkilatça gerekli görülen durumlarda sabit bayilik sözleşmesi yenilenebilir.

(4) Sabit bayilik ruhsatı vermeye ve bu bayiler ile sözleşme yapmaya Teşkilat Başkanı yetkilidir. Teşkilat Başkanı bu yetkisini alt birimlere devredebilir.

(5) Sabit bayilikler tüzel kişilere birden fazla olarak ve 16 ncı maddede belirtilen kriterler dahilinde verilebilir. Bu durumda verilen bayiliklerin her türlü hukuki ve cezai sorumluluğu bu tüzel kişiye aittir.”;denilmiş;

Yönetmeliğin 16.maddesinde “Sabit bayilik ruhsatı verilmesi şartları”, 17.maddesinde “Bayilerin işyerlerinde aranılacak asgari nitelikler”,18.maddesinde “Sabit bayiliklerin verilmesinde izlenecek yöntem”,19.maddesinde “Sabit bayilik teminatı”, 20.maddesinde “Sabit bayi komisyonu ve ikramiye ödeme primi oranı” 21.maddesinde “Sabit bayiinin adres değişikliği”, 22.maddesinde “Sabit bayiliğin devredilmesi”, 23.maddesinde “Sabit bayilik faaliyetinin sürekliliği ve yürütülmesi” ne ilişkin düzenlemelere yer verilmiş;

“Sabit bayilik ruhsatının iptali” başlığını taşıyan 24.maddede ise “(1) Aşağıda belirtilen hallerde bayilik ruhsatı, Teşkilat tarafından tek taraflı olarak ve herhangi bir bildirim süresine uyulmaksızın iptal edilir:

a) Gerçek kişi bayiinin ölmesi halinde mirasçılarından altmış gün içinde bayilik ruhsatı talebinde bulunulmaması,

b) Bayilik ruhsatını haiz olan şirketin iflas etmesi,

c) İzinli süreler ve mücbir sebepler dışında, her ne sebeple olursa olsun bayiinin bir takvim yılı içerisinde, izinsiz toplam on beş gün oyun oynatmaması,

ç) Teşkilatın izni olmaksızın, işyerinde Teşkilata ait olmayan oyunlar oynatması,

d) Teşkilat tarafından her bayi için belirlenen haftalık hasılat limitinin üzerinde oyun oynatılması,

e) Oyun bedellerinin kayıt dışı olarak bayiinin kendi nam ve hesabına tahsil edilmesi,

f) Yetkisi dahilindeki ikramiye ödeme taleplerini geri çevirmesi,

g) Bayi olabilme şartlarından herhangi birini kaybetmesi veya ruhsat verildikten sonra bu şartlardan herhangi birine sahip olmadığının anlaşılması,

ğ) Teşkilatın itibarını zedeleyecek veya Teşkilata olan güvenin sarsılmasına neden olacak davranış, yayın veya faaliyetlerde bulunulması, Teşkilat tarafından verilen talimat ve kurallara riayet edilmemesi,

h) Teşkilatın veya Başbayiinin yetkili personellerine fiili saldırı, hakaret ve tehditte bulunulması,

ı) Teşkilat veya Başbayiinin mallarına kasıtlı zarar verilmesi,

i) 18 yaşından küçüklere oyun oynatılması veya ikramiye ödenmesi,

j) Yılbaşından itibaren dörder aylık periyotlardaki asgari haftalık satış hasılatı ortalamasının Yönetim Kurulunca belirlenen limitin altında olması,

k) Teşkilattan yazılı izin almadan adresini değiştirmesi veya bayiliği devretmesi,

l) Teşkilata ait olan oyun hasılatlarının işlemiş yasal faiziyle birlikte veya gecikme cezalarının tamamının yatırma tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde ödenmemesi,

m) Teşkilata ait olan oyun hasılatının bir takvim yılı içerisinde beş kez geç ödenmesi,

n) Güncellenen teminat miktarının süresinde tamamlanmaması,

o) Süreli teminat mektuplarının süresi dolmadan en geç on gün önce yenilenmemesi,

ö) Yasa dışı bahis oynatılması, oynatılmasına aracılık edilmesi, bunlara yer veya imkan sağlanması veya bunların reklam ve tanıtımın yapılması,

p) Haklı bir gerekçe olmadan bilet iptal edilmesi, iptal edilen biletlerin bir yıl süresince saklanmaması veya iptal edilen biletlerin talep tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde Teşkilata teslim edilmemesi,

r) Oyunları, Teşkilat tarafından belirlenen değerinden fazla bedelle oynatması,

s) Borç mukabili veya kredi kartıyla ya da kredili hesaptan oyun bedelini tahsil etmek suretiyle oyun oynatılması,

(2) Teşkilat tarafından bayilik ruhsatı iptal edilenlere yeniden bayilik ruhsatı verilmez.” hükmü yer almıştır.

Öte yandan, Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü ile davacı arasında 6.6.2006 tarihinde, 112227 Numaralı Spor Toto ve Sayısal Loto Bayilik Sözleşmesi imzalanmıştır.

Söz konusu Sözleşmenin 2. maddesinin (a) bendinde, 7258 sayılı Futbol Müsabakalarında Müşterek Bahisler Tertibi Hakkında Kanun,Futbol Müsabakalarında Müşterek Bahisler Tüzüğü, Futbolda Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği ve bunlara ait tebliğler ve talimatların, bu sözleşmenin vazgeçilmez parçası olduğu, bunların bayilere ait hükümlerine, bayiinin aynen uymakla yükümlü bulunduğu; Bayiinin Teşkilatın ve Başbayiinin re’sen vereceği talimatlara, mevcut veya değişebilecek Yönetmelik vb. düzenlemelere uymayı peşinen kabul edeceği; 8.maddenin (b) bendinde,ödeme ile ilgili maddeler ve bayiinin başbayie karşı olan yükümlülükleri de dahil olmak üzere, bayi tarafından iş bu sözleşmenin maddelerine uyulmaması halinde bayilik ruhsatının Teşkilat tarafından ayrıca herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin iptal edileceği; (r) bendinde, bayilik mahallinde yasadışı yollarla oyun oynandığı veya oynatıldığının Teşkilat, başbayi veya emniyet güçlerince tespit edildiği takdirde bundan bizzat bayiinin sorumlu olacağı ve bayilik ruhsatının iptal edileceği; 8.maddesinin (b) bendinde, bayi tarafından bu sözleşmenin maddelerine uyulmaması halinde bayilik ruhsatının teşkilat tarafından ayrıca herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin iptal edilebileceğihükme bağlanmıştır.

Uyuşmazlık konusu sözleşmenin hukuki niteliği incelendiğinde;

İdare, özel hukuk kişileri gibi özel hukuk sözleşmeleri yapabildiği gibi; kamusal yetkisinin verdiği üstünlük ve ayrıcalıklara dayanarak konusu, hüküm ve koşulları bakımından özel hukuk sözleşmelerinden farklı olan sözleşmeler de yapabilir. İdare hukuku esaslarına tabi bulunan bu sözleşmeler “idari sözleşme” olarak adlandırılırlar. İdarenin, genel ehliyetini kullanarak, sözleşme serbestisi ve tarafların eşitliği gözetilerek gerçekleştirdiği sözleşmelerin tamamen özel hukuk hükümlerine tabi olması ve dolayısıyla bunların yargısal denetiminin adli yargı yerince yapılmasına karşılık, 2577 sayılı Yasa’nın idari dava türlerinin sayıldığı 2/1-c maddesinde belirtildiği üzere,kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi amacıyla ve kamusal nitelikte üstün hak ve yetkilere dayanarak yaptığı idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde ise, idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Anılan düzenlemeler uyarınca, müşterek bahisler ile şans oyunları düzenleme hak ve yetkisi, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı’na ait olduğuna ve bu hak, bir sözleşme ile bayilik ruhsatı alma koşullarını taşıyanlara devredilebildiğine göre,

buna ilişkin bayilik sözleşmesinin, bir genel hizmetin yürütülmesi için yapılan idari sözleşme olduğu açıktır.

Olayda, davalı idare ile davacı arasında imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında davacı adına düzenlenen 112227 numaralı bayilik ruhsatının iptaline ilişkin işlem tesis edilmesinden sonra, yeni bilgi bulunduğu iddiasıyla "bayiliğin iptal işleminin" kaldırılması için yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile bayilik ruhsatının / bayilik sözleşmesinin devamına, ruhsatın davacıya iadesine karar verilmesiistemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, idarece, kamu gücüne dayanılarak tek yanlı düzenlenen bayilik sözleşmesinde yer alan yaptırımların uygulanmasına ilişkin işlemin iptali isteminden doğan uyuşmazlığın çözümünde, idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, dava konusu işlemin, hem bayilik sözleşmesine, hem de Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği hükümleri uyarınca tesis edildiği; İdarenin sözleşmeyi anılan Yönetmelik hükümleri uyarınca tek taraflı olarak iptal etme yetkisi göz önüne alındığında, sadece sözleşme hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan bir uyuşmazlıktan söz etme olanağı da bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde idari yargı mercileri görevli olduğundan; Ankara 2. İdare Mahkemesince verilen 9.6.2016 gün ve E:2016/2312, K:2016/1743 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 2. İdare Mahkemesince verilen 9.6.2016 gü ve E:2016/2312, K:2016/1743 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.09.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE K OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN